

TELEGRAFUL ROMÂN

Telegrafu este de două ori pe săptămână: Duminică și Joi. — Prenumerarea se face în Săbii la expediția foiei, pe afară la c. r. poște cu bani, sau prin scrisori francate, adresate către expediția. Prețu pnenumerării pentru Săbii este pe anu 7 fl. v. a. iar pe o jumătate de anu 3 fl. 50. Pen-

Nr. 62.

ANULU XXII.

Săbiiu in 820 Augustu. 1874.

tru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. 100 pe o jumătate de anu 4 fl. v. a. Pentru prime. și tieri streine pe anu 12 1/2 anu 6 fl.
Inseratele se platesc pentru întâia ora cu 7 cr. sirulu, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. și pentru a treia repetire cu 3 1/2 cr. v. a.

Iérasii la legea electorale.

Legea electorale desbatută și primită în cas'a deputatiloru din diet'a Ungariei a trebuit să treacă prin o sită deasă și în cas'a de susu său a magnatiloru. Dureri numai ca sit'a cea deasă pare ca a capetatu vre-o câte-va sparturi aristocratice, prin cari se strecore unele modificățiuni mai ingreunătoare pentru locuitorii Transilvaniei.

Cetitorii nostri știu ce lupte au întâmpinatu deputatii români în cas'a deputatiloru până cându prin propuneri și emendări au mântuit putienu mântuit înse se vede ca au electrisatu pe cas'a magnatiloru și o a însufletitu la o activitate neașteptată spre ingreunarea censului pentru locuitorii Transilvaniei.

Este lucru mai cu totul neexplicabil cum de o parte din dieta preste totu, de câte ori i se oferă o ocaziune de a face ce-va pentru Transilvania, caută să ingreuneze, dară nici odată să usișore sôrtea acestei țieri. Urmeze cine-va cu atențiune toate legile speciali cari privescu aceste părți de locuri și la prim'a privire va întâlni acésta impregii rare putienu consolabile.

Asiá și acum. Este invederatu și nedisputabil ca Transilvania în toate privințiile e o țieră cu multa mai seracă decâtu Ungaria propria. Este înse și aceea știută ca de cându s'a ivitu ide'a unirei Ardelului cu Ungaria în 1848 i s'a rezervatu celui dintâu greutăți, cari i facu imposibile reprezentantia în dieta pe base egali cu tier'a sorora său mama, după cum o numescu unii. Au fostu totu-deună și în timpul mai nou ómeni, cari cu stăruința de fier au vrutu și voiescu să demonstreze locuitoriloru de dincoá de delu, ca Ungaria e sorora său mama vitrega Ardelului. De aci atâtea clausule chiaru și în legile de natura generale, clausule, cari lovescu în dorințele și aspirațiunile ardeleniloru preste totu și în speciale și mai de multe ori în interesele specifice ale majorității locuitoriloru din Transilvania.

Știmu noi bine cauz'a acestui reu pentru patri'a întreagă. Ela are unu datu vechiu alu originii se se nu ne înselăm cându dicem, ca adevérat'a origine si-o trage din cele șapte pecate de mórte ale Transilvaniei. Dară tocmai patriotismulu celu adevératu, pe care românulu are dreptu a-lu reclama că mai puru în partea sa, are datorința a se cugetá la mîdilóce, cari sa puna odată capetu acestui reu, căci este unu postulat vitalu pre câtu alu patriei pre atât și alu esistenței natiunale a româniloru din Transilvania, ca asupr'a acestei impregiar'ii să se faca odată mai multa lumina.

Potienii nostri deputati au facutu ce li-a statu în putința. Și ori câtu de putieni au fostu ei, vocea loră nu au resunatu în pustia, ci, ut figura docet, în cas'a deputatiloru la unele emendări s'au bucuratu de spriginire.

Cându aveamu mai multi deputati de ai nostri pôte ca eră și mai bine. La tota întemplantă înse facea multu, decâtu luminile inteliginței române veneau în pres'a noastră întreagă în ajutorulu celoru putieni deputati. Unu astfelu de spriginu morală crutiá și pre onorat'a casa a magnatiloru de multe sudori în caldura cea mare de acum, crutiá înse și lungile și scumpele dispute în cas'a deputatiloru și în fine crutiá majoritatea locuitoriloru tierutiei noastre de resimțimin-

tele ce le avemu în prospectu cu legea electorale, mai alesu decâtu se va sancțiuná și promulgá după cum o croiescu magnatii în cas'a de susu.

Pre calea concureței tuturoru puteriloru noastre inteligente amu întâmpiná și în alte privinții multe lucruri neplăcute în nascerea loră. Nu știmu decâtu ni se va dá ocaziunea de a mai vorbi la legea electorale, viitorulu ne va clarificá în privinția acésta; la tota întemplantă ceștiuni de aceste cari privescu și în generalu și în speciale patri'a și natiunea noastră, voru mai veni înainte și aru fi de doritu ca acele să nu ne mai găsescu nici nepregatiti nici să treacă pre lângă noi fără de a aretá vre-unu interesu de densele.

Acestu concursu comunu alu inteliginței noastre întregi este, după noi mediloculu celu mai eficace de a feri patri'a și cu dens'a și pre noi românii de neplăcerile ce amarescu de atâtea ori esistenția tuturoru cetățeniloru din patria

Din a nascerei Majest. Sele. Marti s'a celebratu în biseric'a noastră din cetate sta liturgia, pontificandu Preocuposia Sea P. Archimandritu Nic. Popoia, Vicariulu arhiepiscopescu, cetindu acésta și rugaciunea din genunchi pentru îndelung'a și fericit'a viația a Majestății Sele Imperatului și Regelui nostru Franciscu Iosifu I. Cu ocaziunea acésta, ca și alte date membrii Reuniunii sodaliloru români au cantatu Imnul popularu îndatu după rugaciune.

În „Albin'a", Nr. 60, se publica actulu de abdicatiune alu Escel. Sele fostulu nostru Metropolitu, adresatu Preșântiei Sele P. Episcopu Ioanu Popasu.

Din unu telegramu din Pest'a aflăm ca episcopulu Caransebesiulu că celu mai betrânulu între eppii Metropolei noastre va conchiama pre dilele prime ale lui Octobre congresulu românulu spre alegerea Metropolitulu românulu.

Ministrolu Zichy a plecatu la Bucuresci.

Diet'a Ungariei.

Budapest'a 22 Iuliu n. 1874. Presedintele B. Perczel deschide ședința de astadi a Casei reprezentative la 9 ore.

Mich Földváry subterne o petitiune pentru o înmormentare solemnă a remășițelor pamentesci ale regelui Bela III, cari s'au îndepartatu prin unu emis alu contelui Moritz Pallfy din cript'a loră.

Ios. Madarász se mira, ca cas'a magnatiloru n'a resolutu încă proiectulu de lege despre incompatibilitate, pre cându proiectele de legi relative la drumurile ferate, cari au ajunsu acolo mai tardie, s'au pusu dejá la ordinea dilei. Oratorulu speréza, ca acésta admonitiune simplă va ajunge pentru a grabi discușiunea asupr'a proiectulu amintitu, în cas'a magnatiloru.

Ministrolu presedinte Bittó subterne legile sancțiunate de Majestatea Sea Regele, relative la deobligamentulu de despăgubire a linielor ferate, la înmulțirea asesoriloru comerciali la judecatori'a comerciale și cambiale din Pest'a, la majoritatea femeiloru, la esamenulu judecătorescu practic, la organizațiunea statistică tieriei, la împrumutulu pentru lipsele municipiiloru, la înființarea unei clinice chirurgice, la procedur'a cridei cul-

pabile, și în urma proiectulu de lege relativu la dispozițiunile contr'a hólei de vite orientale — spre promulgare și se roga, ca aceste legi să se tramita și Casei de susu spre asemenea scopu.

Cas'a trecendu apoi la ordinea dilei continua desbaterea asupr'a paragrafului 9 din proiectulu legii electorale.

Col. Mariassy doresce să se modifice emendamentulu lui Iul. Steiger într'acolo, ca numai acei medici de vite să priméscă calificațiunea de alegere, cari au capetatu o diploma dela institutulu veterinaru alu tieriei ungare.

Iul. Oláh subterne emendamentulu, ca profesorii să se bucure de dreptulu de alegere său se afla în funcțiune său nu.

T. Pechy pledéza pentru acceptarea nemodificată a § 9.

Urmandu votisarea se priméscă paragrafulu în cestiune asiá precum l'a formulatu comisiunea centrală. Se respinsera toate emendamentele subternute.

Paragrafulu 10, care vine la discușiune, suna:

Nu au dreptu de alegere, de-si voru dovedi condițiunile enumerate în paragrafiu de asupr'a, aceia, cari stau sub potestatea parintiloru său curatorulu său a domnului. De cei ce stau sub potestatea din urma se voru considerá: investiciile de meseria și comerciu, precum și servitori ce suntu în serviciu publicu său privatu. Oficialii economici nu se voru privi de supusi potestății domnului (de pamentu).

Ferd. Szederkényi subterne emendamentulu, să se lase afara cuvintulu „parintiescă", pentru ca se pôte cá unu omu teneru de totu neasternatoru să locuiescă în cas'a parintiescă și să-si piarda în întielesulu paragrafulu în cestiune dreptulu de alegere.

Referintele Szenczy pledéza pentru a se tiené testulu comisiunei.

Ios. Iusth se alatura la propunerea lui Szederkényi.

Ales. Nehrbeczy pledéza pentru a se primi testulu fiindu ca și unu bărbatu de 20 ani pôte stá încă sub potestatea parintelui.

Al. Körmeny pledéza pentru stergerea aliniei a treia din § 10.

Dupa ce mai vorbira Csánády și Remete, se priméscă paragrafulu nemodificatu.

Paragrafulu 11, care urmăze la ordinea discușiunei, suna:

Nu potu eserciá dreptulu de alegere, respective nu se potu primi în listele electorali: 1. militarii, cari servescu în statulu militaru activu său suntu în timpul serviciulu activu concediatu pre unu tempu; de acésti'a nu se tienu înse rezervistii și honvedii, cari în întielesulu artic. de lege 40: 1868 § 14. suntu chiamati la reviste de controlu său la esercitiu militar pre unu tempu óre-care; 2. Persónele dela custodiá financiaru, contribuțiunei și a vamei; 3. Comisarii de securitate; 3. Persónele politiei statulu, jurisdicțiunei și a camerei.

Paragrafulu se priméscă cu unu emendamentu stularicu propusu de St. Teller și Szky.

Paragrafulu 12 suna:

Nu potu eserciá dreptulu de alegere și nu se potu primi în listele electorali, de-si voru avé dreptulu de alegere din óre-care temei, aceia: 1. cari pentru o crimă său delictu, său pentru unu delictu de presa espusu în §§ 6, 7, 8, 9, 10, 11 și 12 din artic. de lege XVIII: 1848 suntu condamnatu la închisóre, pre câtu tempu duréza pedéps'a. 2. cari suntu în arestu preventivu dispusu prin resolutiune

nea validă a judecatoriulu; 3. cari suntu condamnatu la perderea dreptulu de alegere pre timpul mesuratu prin sentința validă a judecatoriulu; 4. Falimentatii pre câtu tempu concursulu loră nu este sistatu; 5. aceia cari nu si-au solvit în cerculu electoralu unde se afla contribuțiunea directă ce se vine pre anul premersu conscripțiunei.

Secțiunea II și V au subternutu la acestu paragrafu unu votu separat, după care punctulu 5 să se lase afara.

Tom. Péchy cá reprezentantele votulu separat datu de secțiunea V în cuventulu, spre a-lu motivá. Oratorulu aduce înainte multe casuri, în cari pôte cine-va să remana în restanția ca contribuțiunea din anul ulimu fără nici o vina câtu de mică și să-si pórda dreptulu de alegere. Trebuie să considerăm, ca relațiunile noastre de creditu suntu atâtu de triste, câtu că tota bunăvoința nu se voru poté încasă contribuțiunile.

Mai departe n'a scriutu nimenea în anul trecut ca se va luá o asiá aspră dispozițiune în legea electorale și n'a potu luá mesuri a priori pentru a scăpá de urmările acestei neglijințe.

În urma prin sustinerea punctulu 5 legea devine neexecutabilă, pentru ca nu se voru poté compune listele alegatoriloru, de óro-ce deputațiunile respective însărcinate cu conscripțiunea nu voru poté examina restanțiile de contribuțiune, ceea ce aru trebui să faca spre a coresponde legii. Vreundu să cerceteze toate cu deamănuntulu voru avé lipsa de multa tempu pentru a face acésta. De vomu introduce înse oficiolate deosebite spre scopulu acésta, atunci vomu însărciná tier'a cu erogatiuni nóne și fórte considerabile. Guvernulu sa faca dispozițiuni pentru că contribuțiunile să incurga cu acuratiune, a esoperá acésta prin legea electorale e fórte reu și nu se pôte aplicá cu succésu acestu medilocu. De altminte sa nu se faca poporulu impuțări, pentru ca restanțiile de contribuțiune suntu mai cu seama la posesorii cei mari de pamentu. Din toate motivele mai susu enumerate oratorulu se roga să se accepte votulu separat. (Aplausu viu în stâng'a.)

Des. Szilágyi afirma, ca § 108 stá în strensa legatură cu paragrafulu din cestiune și oratorulu propune, cá acestu paragrafu să se pertracteze împreună cu §. 108 care dice:

Până la timpul, cându legislativ'a va face dispozițiuni pentru încasarea contribuțiunei, să se priméscă în listele nominali aceia, cari suntu delori cu contribuțiunea loră tempu mai multu decâtu unu an înainte de conscripțiune, respective înainte de rectificare, decâtu au platitu dela prim'a diuă a anulului ce premerge conscripțiunei, respective rectificării listelor până la începerea conscripțiunei său rectificării restanțelor de contribuțiune, atâtu, câtu face întreagă contribuțiune directă a anulului premergatoriu.

Ales. Almássy pledéza pentru pertractarea deosebită a ambiloru paragrafi, asemenea și Ales. Csánády.

Votandu-se se priméscă propunerea lui Szilágyi cu 88 contra 60 voturi.

Paula Szonntagh afla ca nu este justu a detrage dreptulu de alegere dela cei condamnatu pentru delictu de presa. În dispozițiunea acésta află oratorulu o hypocrisisa legislativă, unu iesutismu legislativ. Prin pedepse decretate pre căli laterali nu se va esoperá nimic'a. Înaintea opiniiei publice cu toate aceste cei condamnatu prin judecatori'a de presa (jurii) nu se voru considerá de criminalisti.

Peciorulu de celu alu lui Mephisto,

care se potu ascunde sub vestmentulu motivarei ministeriali, se vede déjà la § 12. Se vede directiunea reactionaria, se vede manus'ia aruncata liberalismului si deputatii liberali trebuie sa se lupte contr'a acestei reactiuni. Oratorul propune sa se sterge cele doue puncte din acestu paragrafu si spriginesce votulu separat. (Aprobare viua in stâng'a).

Aug. Pulszky polemizeza contr'a lui Sontagh, dicendu, ca emendamentulu acestuia este indreptatu contr'a spiritului legi din 1848. Punctu 5 din § 12 cuprinde un'a din cele mai pretioase dispu-setiuni ale proiectului de lege. Celu ce pretinde drepturi politice trebuie sa implinesca si datoritiile politice si togm'a istoria Ungariei dovedesce adeverulu acestei afirmatiuni; pentru ca tier'a a ramasu indreptu in periodulu de mai inainte mai cu sêma din acea cause, ca conducatorii ei politici nu aveau de a implini nici o datorinta politica. Propunerea lui P e c h y contrazice moralei politice. Dispusetiunea in chestiune va fi de o insemnatate deosebita pentru toti locuitorii tieri si acestia voru trebui sa scie, ca se voru potè cere nu numai prestatiuni dara si implinirea datorintieloru.

Intre contradicerele stângei polemizeza oratorul contra lui P e c h y si sustiene, ca prin § 108 se apera mai multu partid'a stânga decâtu cea drepta. Guvernulu si majoritatea casei au dovedito o procedere liberala la aceste dispusetiuni si oratorul comprobèza acèst'a cu dispusetiuni egali din legile stateloru straine.

In fine primesce paragrafulu nemo-dificatu. (Aprobare in drépt'a).

T. P e c h y respinge intr'o observatiune personale interpretarea ce o a datu antevorbitorulu cuvinteloru sele.

La desbatere mai participa: Em. Huszár, Remete, Ign. Helfy si Carolo Eötvös, fara de a potè urmá votisarea in sedinti'a de astadi, care se inchide la 2 ore.

Budapest'a 23 Iuliu 1874. Presedintele deschide sedinti'a de astadi a casei reprezentative la 9 ore.

Fr. Wächter subterne o petitiune privata. Fr. Erdögh si Ant. Boér presenta petitiuni pentru disolvarea cameriloru comerciali si industriali. Petitiunile se transpunu la comisiunea petitiunaria.

Cas'a trecendu la ordinea dilei continua desbaterea asupr'a § 12 din proiectulu legi electorali.

Primulu oratoru e B. Orbán. Densulu enumera multe casuri, in cari s'au arestatu partisani de ai opozitionei, spre a li nimici conlucrarea lor la ale-

geri, de acea nu pôte sa primèasca punctulu 2 alu paragrafului. Cu atât mai putienu punctulu 5, care acum, cându domnesce acestu sistemú afurisitu de contributiune va indepartá pre cea mai considerabila parte dintre alegatori dela urn'a electorale. Oratorul propune, sa se dica in punctu 2 in locu de „resolutiune judecatoréscă” — „sentinti'a” judecatoréscă si propune mai departe la finea paragrafului aditamentulu, ca acei'a cari se afla in arestu preventivu sa nu se impedece dela exerciarea dreptului lor de alegere.

C. Fabricius se declara, ca tiene de necesaria acceptarea acestei dispusetiuni in proiectulu comisiunei centrale. Cei ce combatura acèsta dispusetiune sustienú, ca ea contrazice teoriei si nu obvine in nici o lege electorale din celelalte state. Oratorul concede, inse airea platescu cetatiunii la tempu contributiunea si fara fertia fisica si de acea nu e de lipsa atare mesura. Oratorul sperèza, ca fiindu acèsta lege numai o novela in viitoru atari dispusetiuni nu se voru mai admite pentru ca partea acea ce remane restanta cu darea se va indreptá. Aici e vorb'a, continua oratorul, cá sa se admonize o parte dintre cetatieni, cari voru sa se bucuru de unu dreptu constitutionalu insemnatu, spre a implini mai inainte o datorita. E fapta ca multi dintre cei mai renumiti barbati cu rolu in vieti'a statului se retragu dela solvirea corecta a contributiunei. De aci provine, ca la finea anului 1872 au obvenitu o restantia de 117 milioane, ce nu mai vedemu airea. D. e. in comitatulu Albei inferioare restantiele la finea an. 1872 au fostu mai multu de 315,000 fl., in comitatulu cetatiei de balta mai multu de 230,000 fl. in comitatulu Hunedórei mai multu de 152,000 fl., asiá dara mai multu decâtu face intréga suma de contributiune pentru tóte aceste comitate. In locu de a se plati aceste restantie colosali se mai si amana solvirea lor cu intentiune. Oratorul se plange ca ministrulu de finantie n'a ascultatu rogarea sea de a subterne o consemnare despre toti acei'a cari suntu in restantia cu o suma mai mare de 100 fl. Acèsta procedere crutatória face pre restantieri mai aroganti. Oratorul spriginesce propunerea comisiunei centrale.

Ministrulu de finantie Ghyez si replica antevorbitorului, ca suma de 117 milioane este falsa si acèsta computare provine din o eróre de tipariu in datele publicate, pentru ca jumetate din acèsta suma consta din pretensiuni active de ale statului. De rogarea antevorbitorului relativa la listele nominale despre restantieri n'amu avutu pâna acum nici o scire, nici nu esiste vre o resolutiune a

casei reprezentative in acestu respect. De altmintrene ministrulu prin unu emisú cátra directiunile financiali a avisatu pre acestea sa crutie pre agricultori si pre industriasi cari si casciga subsistinti'a dela economi, cu mesuri aspre intru incasarea contributiunei; pre cei detorescu sume mai considerabile — minimulu a fostu 120 fl. — sa-i constringa la solvire. Cei ce au o stare mai buna potu sa si solvesca si cu tóte acestea in unele comitate ordinationile mele n'avura rezultatulu asceptatu. (Sensatione)

Ministrulu trecendu la adeveratulu motivu ce-lu îndemna sa ia cuvintulu cu asta ocaziune, dice, ca dupa cum s'a in formatu din raporturile stenografice unu domnu deputatu l'a provocatu sa-si dee opiniunea asupr'a § 5. Deputatul E. Huszár a fostu indreptatitu sa faca acèst'a, totusi densulu aru fi procesu mai corectu intrebându-me pre cale privata despre ceea ce cere adi pre cale publica.

Déca comisiunea centrale subterne casei propunerea sea din motivu, pentru a creá prin ea unu medilocu de sfortia pentru incasarea dârilor, ministrulu nu potea sa aprobeze acèst'a, pentru ca datorita de contributiune este o datorita de bani si se pôte incasá in modulu, cum se incaséza de comunu detoriile de bani. (Al. Csanády: fôrte adeveratu! Ilaritate in drépt'a)

De alta parte trebuie sa recunoscú sinceru ca propunerea comisiunei centrale e fôrte justa din punctulu de vedere ca celu ce se folosesce de drepturile statului sa-si implinesca si datoritiile cá cetatienu alu statului. Cne nu-si implinesce datoriti'a nu pôte sa pretinda exerciarea drepturilor. (Aplausu in drépt'a, contradicere in stâng'a.)

De ore-ce propunerea in chestiune promovèza pre lângu indreptatirea politica si solvirile contributiunei de buna voia, oratorul cá ministru de finantie trebuie sa se declare pentru acèsta propunere si atunci, cându s'aru opune toti ministrii si aru combate asemenea propunere. (Aplausu in drépt'a, contradicere in stâng'a.) Oratorul primesce propunerea comisiunei centrale din chestiune, pentru care va si votá la tempulu seu.

Dupa Ghyezy urmá torintele cuventârilor. Csemghi polemizeza contr'a lui Szonntag, care numi proiectulu legi electorali unu fariseismu legislatoricu si apoi contr'a oratorilor, cari voiau sa faca o deosebire intre cei condamnati pentru delcte de presa si alti arestanti.

Iol. Horvath din partid'a centralu si esprima dorerea, ca Ghyezy a parasitu calile cele vechi si trebuie sa tiene contu de tóte consecuintiele stârei

sele precarie cá ministru de finantie. Oratorul inferbântandu-se se pornesce si asupr'a lui Polszky jun., cáruu ii face imputári grele, ca a subternutu in modu volnicu propuneri cu totulu nóue in comisiunea centrale. Personalitatiile cari au venitu adeseori in medilocu desbaterilor, se ivira si de asta-data si abatura desbateru dela obiectulu meritoriu.

Csanády esprime ca cas'a se afla in liniscire si presidiulu abia restabilesce ordinea si mai vorbira trei oratori asupr'a § 12. Sedinti'a se inchide.

Inimicii Franciei.

Dela 1871, Francia staruesce a vedé in Germani'a inamiculu seu neimpacatu, seu mai bine „uniculu seu inamicu.” Acèsta e o mare eróre, care intr'o di pôte sa-i fia si mai fatala de cátu gigantulu resbelu din 1870. Francia are la dens'a in casa unu inamicu altmintreni periculosu, si acestu inamicu e ultramontanismulu.

Francia are nevoia de linisce, si ultramontanismulu mantine la dens'a o agitatie cu multu mai periculosa, de cátu acea a demagogiei, in acestu sensu ea este mai disimulata. Francia are trebuintia de amici si de aliati, si ultramontanismulu si pune tóte silintiele spre a departá dela dens'a si pre cei dintâiu si pre cei de alu doilea, intretienendu banuecele. Francia, spre a relúá rangulu ce a perdutu, are nevoia sa departeze ori-ce preocupatiune din partea putericele sele rivale, Germani'a, si ultramontanii facu totu ce potu spre a mantiné viui aceste preocupatiuni. Francia are mai cu sêma nevoia sa uite ea singura, si sa faca si pre Europ'a sa uite nenorocirile ei recente spre a-si inaltá presigtulu, si ultramontanii se silescu a-i reinviá amintirea. Francia, in fine, are nevoia de libertate, pentru ca acèsta e o trebuintia universalu in societatea moderna, si ultramontanii si punu silintie neaudite spre a o aruncá in reactiune.

Nimicu de miratu dara déca dupa patru ani ea geme inca in incertitudine, seu cá sa dicemu mai bine, in chaosulu politicu, si déca ea nici n'a reusitu inca a-si dá unu regim provisoriu.

Eata opera ultramontaniloru, contr'a cárei'a s'a sfarematu pre rendu energ'i'a si talentulu dlui Thiers, lealitatea militara si patriotismulu maresialulu MacMahon, precum si activitatea plina de zelu a ómeniloru de statu cari secundau pre aceste dóue stralucite individualitati.

Ni seva raspunde, ca Francia este eminantu catolica. Pia; dara si Itali'a, si Spania suntu catolice. Si Austro-Un-

FOISIORA.

Pescuirea margaritariloru.

Nu credemu inutilu a aretá aci, prin câte-va cuvinte, ce-va despre misteriosulu si deliciosulu moluscu numitu stridia, si in particulariu despre speci'a cunoscuta in sciintia sub numele de Meleagrín'a margaritifera, care produce margaritariulu disu de Aripo (orasiela situatu la vestulu insulei Ceilan.)

Dela 1855 pâna la 1863, bancurile Ceilanului au procuratu administratiunei coloniiloru englese unu venitu regulatu care se ridica la aprópe 25,000 livre sterl. pre anu. Dara in 1864, stridiele au disparatu, si mai ca nici s'a mai pescuitu la Aripo. Erá unu faptu gravu pentru Ceilanu, precum si pentru femeile elegante din tóte tierile. Anulu acèst'a inse stridiele s'au intorsu la locurile lor, si pescuitulu lor a avutu locu, cá totu-deon'a pâna la finele lui Maiu. Unu milionu si unu sferu de stridii s'au vendutu de guvern. E pucinu, dara totu e ce-va. In 1857, se pescuise mai multu de 24 milioane stridii; dara fiindu ca mai adesea o recolta mica aduce unu profitu mai mare, acestu frumusu productu n'a adusu decâtu 20,363 livre st., pre cându in 1859, trei milioane stridii au produsu 48,215 livre. Partea guvernului la acestu productu erá de 3/4.

Margaritariulu de Ceilanu este consideratu cá celu mai finu din lume si intrece pre cei mai straluciti rivali ai sei din Indiile Occidentale, Bahrein, etc. Valórea lor variéza dupa marime. Sementi'a de margaritariu se vinde eftinu in Orientu; dara margaritariulu in forma de para, cum erá acèl'a alu lui Tavernieru lungu de dóue degete si diumetate, si latu de aprópe unu degetu, s'a vendutu cu 2,750,000 fl. Margaritarii de acestu felu suntu cunoscuti sub numele de picaturi albe si suntu pretiuite la 250 fl. grauntiele (5 centigrame.) Cei de forma nereglata perdu multu din valórea lor, potu inse fi de colóre rosia, négra seu cá plumbulu, fara a perde din valórea lor.

Indienii ajungu mai cu abilitate la aceste tesauere; se servescu pentru acèst'a de nisce plase fôrte fine. Singurele persoane cari suntu capabile a produce unu margaritariu cum e acèl'a pre care compani'a indieloru-orientale l'a daruitu regiunei Victori'a, suntu vre-o trei patru lucratori abili, cari gaurescu rubinele spre a trece print'rensele unu firu de aur; numai unu firu de peru pôte trece prin gaurile ce sciú a face acesti abili specialisti; si indienii sciú sa faca asemeni gaurele imperceptibile cu nisce instrumente simple numite donars.

Pescuitulu margaritariloru pre lângu Aripo se face in lun'a Martie, cându marea e liniscita, fara a fi rece, si cându

curentulu nu e asiá tare. Se aduna cá la o suta cinci-dieci bateluri la unu locu, fia-care dintr'ensele coprindeu câte cinci petri intrebuintate pre rându de doi afandatori. Mica escadru e impartita in dóue divisiuni: cea rosia si cea albastra; pléca dela tiermu la medilulu noptiei, spre a ajunge la locurile stridiilor la resaritulu sórelui. La plecarea, se bine-cuvintéza navele, se adresá rugaciuni, spre a feri pre pescuitori de inimicii de mare seu de asfixia; adesea se ia si unu preotu pre bordu. Capitaniulu seu adigaru are dreptulu la recolta unui batelu dreptu plata. Afandatorii descindu pre rându in mare; multi dintre ei si astupa nasulu cu nisce cleste de bambusu, si urechile cu bumbacu seu cu cera, spre a impedece presiunea apei, care la o adencime de aprópe 2 metri e considerabila. Si léga apoi o frânghia pre la medilocu si tienendu pét'ra cu picioréle, se cufunda in apa. Ajunsi la fundu, arunca in plas'a lor stridiele cari le gasescu mai lângu densii, si pre cari le potu despurti, sgudue frânghia spre a fi scosi d'asupr'a apei, unde esu epusati, fara suflare si invinelti. Pucini dintre ei potu stá mai multu de o suta secunde in apa, de-si obiceiulu face minuni la asemenea ocaziuni. Nu manéca nici odata inainte de a se cufundá si obiceiulu dormu cu pucinu inainte si apoi dupa ce-si termina lucrarea dormu multu. E fôrte greu lucru a se cufundá de dóue-

spre-diece pâna la patru-spre-diece ori pre di. Déca tempulu e urátu, ventulu rece seu ceatia pre mare, acesti ómeni nu risca de a se cufundá decâtu de trei patru ori pre di.

Dupa ce se termina pescuitulu dintr'o di, batelurile se intorc la tiermu spre a descarcá venatulu lor. Productulu pescuitulu e împartitu in patru gramedi: un'a din ele apartine escadreii; celelalte a guvernului. Acestea din urma suntu impartite in gramedi de câte 1000 de stridii, cari se vendu prin strigare. Nu pré e asiá placutu a asistá la acèsta desfacere, cáci stridiele moru si exala unu mirosu fôrte tare, cându li-se estrage pretios'a lor semántia.

Anulu acèst'a m'a de stridii s'a vendutu cu aprópe 9 livre sterl., pretiu cu care cine-va potea dobândi pucina semántia, seu, déca intemplantu lu favorisó, câte-va ochiuri de lumina, ori nisce margaritari rotundi seu conici, lucitori cá metasea, si buni pentru cumperatorii cingetiloru pline de auru depre la Delhi seu Stambul; in fine se potu gasi rar, chiaru perle demne de a impodobi gátulu unei imparatese, urechi'a romena a vre-unei frumuseti din Londr'a seu Parisu, seu chiaru brunele bucle ale celei mai frumóse din haremulu Padisiahului.

Este fôrte curiosu ca acestu ornamentu, atâtu de desu ambitionatu, nu este decâtu rezultatulu bólei unui moluscu si

gari'a nu este ore catolica in doue treimi din populatiunea sea, si catolica esemplara in dinasti'a sea? Dara nici un'a din aceste puteri nu s'a lasato a se incungia si strange de ultramontanismu ca Franci'a. Si apoi si in alte casuri, Franci'a nu era totu atatu de catolica sub monarchi'a din Iulie si sub imperiu?

Acu nu este vorb'a despre form'a de guvern; nu este vorb'a nici de Ludovicu Filipu II, nici de Napoleonu IV, nici de Enricu alu V-lea, nici de Mac-Mahon. Ori care aru fi acel'a care va fi chematu sa conduca destinele Franciei, se va gasi in fati'a acestei puternice inamicu, ultramontanismulu, si mai corendu seu mai tardiu va trebui sa-lu doboroe, deca do- resce a se sustiene, seu a se hotari sa fia sdrobitu.

Nu e pote inutilu de a insista asupr'a acestei declaratiuni: ca vorbim despre ultramontanismu iera nu despre catolicismu, ca vorbim despre acelu partidu, care sub mantau'a religiozei, ascunde pericolosele sele proiecte de interese lumesi.

Recetesca cine-va istori'a celoru din urma patru ani si va gasi lesne probele despre cele ce diseram. Cui are a multiam Franci'a ca nu are unu amicu francu si resolutu? ultramontaniloru. Care este partidulu care intretiene intre ea si o parte considerabila din poporulu italianu ore-cari neincrederi si ore-cari banueli? Partidulu ultramontanu. Cine a fortiatu asi'a de desu pre Franci'a sa-si plece capolu dinaintea esigentiilor diplomatice ale Germaniei si ale altoru state? ultramontanii. Cine a fortiatu dara astadi pre Franci'a a se aperi dinaintea Europei intregi de acusatune ca e intielasa cu carlistii? Ultramontanii!

Intr'unu caventu, cantati originea tuturor dificultatiloru interioze in fati'a carora s'a gasitu Franci'a in cursulu acestei scurte perioade de tempo, si totu pre ultramontani veti gasi. Acestu partidu care, fara a fi preponderantu prin numeru, este forte puternicu prin influintiele sele oculate, a reusitu cate odata a trage dupa sine chiaru pre liberali, facendu-i sa priveasca caus'a sea sub unu aspectu antiprusianu. Totu felu au reusitu sa maresca incuraturile diplomatice intre Versailles si Berlinu si animositatile intre Franci'a si Germani'a; incuratori si animositati cari exercita o pernicioasa influinta asupr'a politicei unei tieri carei'a ii va trebui multu tempu inca spre a-si vindeca ranele sele.

Ce aru fi pututu face mai multu unu inamicu declarat alu Franciei? Ce

alu unui medilocu intrebuintatu de stridia spre a scapa de unu lucru care i face reu in ghiocsea sea. Chinesii cei indemnatii pentru asemeni lucrari, torna in tipariu grantie mici de sidelu seu vre-o figura mare de plumbu reprezentandu pre dienu loru Foh, si nenorocitele molusce, dupa catu-va tempu, acoperu aceste materii straine loru cu o coje care nu e altu-ceva decatu sidelfu. S'a credintu mai intaiu ca stridiele, dupa ce primiau din intemplantu in ghiocsea loru candu marca seade prin refluxu, o picatura de bruma seu de ploie, se transformu in margaritari; dara totu orientalii insisi mai sciu ca acest'a nu e decatu rezultatulu mediloculu intrebuintatu de aceste molusce spre a scapa de un'a din boiele loru. Unu improvisatoru araba a comparatu stridi'a cu poetulu care nareza lunei superarile lui intr'o oda frumoasa seu can-tecu stralucitu.

Si apoi limbagiulu poeticu a luat unu locu insemnatu in comerciulu cu margaritarii; negutiatorii vorbescu de „luna plina“, de „jumetate de luna“, de „bobocu de rosa“ si „lacrimi“, margaritariulu nestrapunsu se chiama „virgina“, pre candu celu ce a fostu purtat e cunoscutu de unii sub numele de „vedova“.

Romanii, dupa Pliniu, puneau perlele mai pre susu de tote petrele pretioze, si dedeau sume mari spre ele obtien, cum fuse, spre exemplu, darulu facutu de Antoniu Cleopatriei. Inghitindu pretios'a perla „sierpele befranului Nila“ n'a cedatu

altu inamicu, in adeveru, ori-catu de puternicu sa fia, aru fi pututu reusi cum au facutu ultramontanii, a paralisu in Franci'a forti'a de activitate si a isola mai cu totul o natiune care pana eri inca, era centrulu, sufletulu politicei europene.

Intielegemu forte bine dificultatile situatiunei facute guvernului maresialulu Mac-Mahon de acestu inamicu interioru, admiramu chiaru marea abilitate de care a datu proba cantandu a-i paralisu actiunea. Din nenorocire inse e siguru ca cheltuindu o mare parte din forti'a sea de actiune a se lupta cu acestu adversaru de temutu, nu-i va mai remane indetulu spre a reorganisa tier'a si a-i procura amici.

Clusiu, 3/15 Aug. 1874.

Domnule redactoru! Credemu, ca in loculu primu merita a fi pusa caus'a scolara populara, care dupa noi este fundamentulu progresulu moralu nationalu si patrioticu; caci a incepe la edificiu fericirei romanului dela alta parte si nu dela poporu, insemneda a fi cum dice romanulu „lucru intorsu“, va se dica, unu lucru fara seu cu putienu folosu.

Noi, cari cogetamu mai bine a fi sinceri si drepti si a vorbi adeverulu asi'a precum este, ca sa se poa ajuta, unde este lipsa de ajutoriu, trebuie sa descoperimu francu: ca starea scolei populare din giurulu nostru nu este nici progresiva, nici regresiva; ei este o stare amor-tita si stagnanta provenitoria nu din indiferentismulu autoritatiloru respective, seu alu poporulu; ci din calamitatile acestui'a; caci, precum in genere este cunoscutu, dela autoritatile respective se facu dese despositiuni salutare pentru miscarea causei si a starei scolare stagnante; inse cu putienu rezultatu; pentru ca poporulu, asupr'a carui'a jace sarcina si la care se referesce implinirea tuturoru detoriiloru, nu mai pote scapa de calamitatea urmata din trecutulu durerosu, si din prezentulu apesatoriu de tote partile si mai alesu de plagile elementarie, cari ni se pare a se fi conjurat in contr'a lui, — si este si putienu sperantia de a scapa de urmare trist'a acestoru plage; fiindu ca acum sece'ta cea mare ce domnesce pre aici l'au pusu de nou in starea cugetarei despre sortea amara si deseperata ce-lu astiepta.

Nu este mirare asi'a dara ca caus'a scolara populara stagna; ba este mirare, cum nu au cadintu cu totul, candu poporulu, ca agricultorulu, nu are nici unu venit, nu are cu ce sa-si sustiena fa-

pote numai unui capriciu. Unulu din obiceiurile cele mai comune in Orientu e de-a sfarama petri pretioze spre a mesteca prafulu loru in nisce bucate forte costositoru, seu spre a face unu felu de dulcetiu seu filtre amorose.

Samenti'a de margaritariu faramata luata pre din untru, e privita la Damascu si la Teheranu ca propria spre a face pelea subtile si colorea ei ca colorea lunei. Multi medici arabi si indieni o ordona ca forticatoru si este forte posibilu ca Cleopatra sa fi inghititu stralucitulu ei margaritariu in interesulu sanatatiei seu alu frumusetiei sele.

Ceea ce a micioratu multu valorea perleloru, este imitatiunea fericiita ce s'a facutu din cristallu si din soldii unui pesce de rin. Pentru unu pretiu de nimicu se pote cumpra unu colieru de margaritari falsi, care, deca aru fi compusu din adeverate petri pretioze, aru fi facutu sa stralucesca de bucuria ochii Cleopatriei si ai lui Antoniu. Cu tote aceste veritabilulu margaritariu remane totu veritabilu, si celu mai indemnatu fabricantu din Parisu nu pote crea cu atata perfectiune unu obiectu ca miculu moluscu ce lucraza in fondulu marii, la 60 picioze departe de soare, si care, cu pucinu fos-fatu si carbonatu de varu, formeza o perla rotunda admirabila si i da acea lucire de curcuben pre care cei mai renumiti giuvaergi nu i-o pote da.

„Pr.“

mili'a, nu are cu ce sa-si plateasca dările.

Si in acesta stare nu numai ca nu-lu ajuta nimenea; ei inca e aspru esecutu si persecutu, deca nu pote plati.

Audimu, ca in unele locuri s'au inceput a se radica case scolare corespun-dentorie scopulu; inse dorere aceste edificari inca stagna, caci poporulu nu are spese spre continuarea lucrarei.

Cumca nu s'aru tione invetiamentu seu scola populara, inca nu potemu dice, numai catu progresu putienu se pote face din caus'a miseriei poporulu, care nu-si pote tramite regulatu pruncii la scola, neavendu cu ce-i imbraca si nutri. — Cu tote aceste pote s'aru face si mai multu sporu, deca lips'a de invetatori calificati nu aru fi sentita ca si pana de tote zile.

Audimu si de tinerea examenelor de vera seu finale cu rezultate varie, ba unele si multiemitorie in impregiarile presente. — Asia scimu, dupa informatiunea castigata, ca par. prot. V. R o - s i e s c u, avendu a esi la comun'a Magur'a, fiindu provocatu dela trib. reg. din Clusiu in caus'a segregarei paduriloru seu montiloru, ce erariulu seu In. Regimu, voiesce a efectui, au prefistu tinerea examenului la Somesiulu caldu si Marisielu, unde s'a si tinutu cu unu succesu doritu. La comun'a intaiu era unu invetatoriu mai putienu calificatu, dara forte zelosu, carele a facutu sporu neasteptatu pana si cu adultii; iera la comun'a Marisielu aflandu-se unu pedagogu aptu, a acest'a au facutu progresu suficientu, avendu unu numeru de 150—170 scolari din 2—3 sote. — Martoru alu acestui esamenu au fostu si dlu asesoru de tribunulu I. P i n t e a.

Fiindu vorba de segregare, treaba sa interdicemu aici, ca asteptamu cu mare nerabdar, ca ni se va efectui segregarea. — Avemu mare sperantia, ca se va face poporulu dreptate; caci deca nici aici nu se va face dreptate, apoi nu scimu de unde se mai asteptamu dreptatea. — Vomu vede!

(Va urmá.)

Brasiovu in 10 Aug 1874.

Cu vuna satisfactiune si espresa bucuria mai relatamu despre placut'a surprindere, ce ni causu dilele aceste o grupa de frati caletori din Romania libera si anume din urbea Berladi si tienutulu ei. In acesta urbe a Romaniei de peste Milcovu existe de mai multi ani o scola normala, cum se numesce acolo, seu unu institutu preparandialu, cum ii dicemu noi aici, care s'a infiintatu din partea „asociatiunei pentru cultur'a poporulu romanu“ din acea urbe cu scopulu si destinatiunea, ca sa proveda scolele din comunele rurale ale judetiulu Tutova cu invetatori calificati, luminati si apti de a pute invetia si lumina si pre altii.

Cu finea anului scolasticu trecu, au absolvitu cursulu preparandialu in acestu institutu vr'o 52 de juni romani, cari la toamna se voru aplica de invetatori in comunele rurale ale acelu judetiu. Si acesti'a sunt fratii caletori, cari prin sositrea loru neasteptata in mediloculu nostru, ni-au causatu placut'a surprindere si bucuria, ce nu ne potemu conteni a o manifestati.

Dlu D. I. Popescu, profesorulu la liceulu din urbea Berladi, profesorulu de agricultura la institutul preparandialu mentionatu si presiedinte alu asociatiunei de acolo pentru cultur'a poporulu romanu din acelu judetiu, a avutu ferici'a si salutari'a idea, de a intreprinde cu junii candidati de invetatori o caletoria de esperintia prin Romania si partile limitrofe ale Transilvaniei. Astu-feliu trup'a juniloru romani, plecandu din Berladi in frunte cu dd. profesorii Popescu si Hergescu, — acestu din urma profesorulu de music'a vocale la acelu institutu, — dupa o caletoria apostolica de trei septamani, in care restempu a percursu teritoriulu romanu dela Berladi pana la pasulu Oituzului, si de acolo secumea de alungulu, sosi in fine la Brasiovu in ser'a dilei de 7 Augustu c. n.

Pre candu strainii, cari ii vedura

intrandu in orasiu in ordine si mersu plinu de tactu ostasiescu, credeau, ca sunt nisce granicieri romani, cari vinu sa faca cortele pentru ostea romana pre tempulu manevreloru de toamna, pre atunci faim'a respondi ca fulgerulu prin tote straturile societatiei romane vestea adeverata despre scopulu caletoriei fratiloru berladeni.

Sambata dimineti'a junii romani sub conducerea maestrului lor cantara in coru intraga liturgi'a ce se celebra in biseric'a santei Treimi, iera Dumineca dimineti'a in biseric'a santului Nicolae. Totu Dumineca la 6 ore d. am. delectara publiculu numerosu din sala gimnasiului romanu cu o multime de cantari regulate si dupa arte cu deosebire nationale, cu care ocaziune secerara aplausele publiculu intregu si dovedira celu mai promptu exercitiu si in art'a musiciei vocale.

Astadi desu de dimineti'a ospetii romani plecara la Zernesci si giuru, de unde intorcendu-se ierasi la Brasiovu, voru pleca preste Ploesci si Bucuresci catra casa.

Astu-feliu fiitorii invetatori in comunele rurale ale judetiului de Tutova; esiodu din scola teoriei, avura cea mai buna ocaziune de a percurge in scurtu tempu si o scola practica. —

Multiamindu dlui Popescu, care prin esecutarea ideei sele ne oferi placut'a ocaziune, de a ne forma si noi o mai chiara ideea despre situatiunea instructiunei publice in Romania, le uramu tota fericierea! si dorimu, ca staruintele, zolulu si ostenele loru intru luminarea, cultivarea si nobilitarea fragediloru surceli ai poporulu romanu sa fia incununate de rezultatele cele mai splendide. Acest'a este uniculu triumfu, ce este datu institutoriloru bravi ai poporulu. —

„G. Tr.“

Varietati.

*** Deslusire. La recercarea ce ni s'a facutu in scrisu din partea dlui Ioanu Cioranu docente in Branisoa, deca publicatiunea dto 20 Iuliu a. c. in privint'a cursulu agronomicu din Clusiu privesce numai pre invetatori din fondulu regiu, dupa informatiunile ce ni le-amu potutu casciga, santemu in stare a da urmatoarele deslusiri:

a) de beneficiulu scadiementulu tacei pentru calatori'a pre drumulu de feru se bucura si alti invetatori afara de fondulu regescu;

b) la cestionatulu cursu limb'a es-plicativa va fi prelanga cea magiara si cea romana.

Spre orientarea celoru interesati publicamu aceste dupa cum ni-leamu potutu casciga.

*** Multiamita publica. Oferte binevole au incursu pre sem'a santei biserici gr. or. din opidulu Dejului, dela marinimosi fratii nostri gr. or. din Lugosiu in Banatu, in bani gata o suma de 25 fl. v. a. dela zelosulu asesoru consistorialu Moise Lazaru din Sabiu, 1 Liturgieru, 1 Octoichu micu, 1 Ciaslovu.

Tutororu acestor'a — le aduce comitetulu parochialu gr. or. din Deju cordial'a sea multamita, si cu deosebire fratiloru banatieni dela parochia mentionata, asigurandu-i pre toti despre tinerea in memoria pentru toti tempii din partea acestei comune bisericiesci.

Samuilu C o p s i ' a
presied. comit. parochialu
gr. or. din Deju.

*** Unu ursu la monastire. — Jurnalulu de Varsiovia, da nisce amenunte curiose despre unu ursu imblanditu, care fusese prinsu de micu in padurea Podoliei si dusu intr'o monastire din acea tiera.

Pentru a-i da dreptulu de cetatenie in comunitatea calugaresca, unde fia-care este detoriu a conlucra pentru fericiirea generala, in raportu cu puterile sele, lu deprinse candu crescu mare la lucrari conforme cu puterea inteligintiei lui.

Lucrulu celu mai greu in monastire era aducerea apei pentru spalatorie si bu-

catari. Calogierii deprinsera pre ursu la această ascultare. Elu umplea singura cofele, le pune pe ceromasa seu coghilitia, le luă pe umeru și cară astfelu apa până umplea cad'a, cându atunci se odihni. Cându vedea ca cad'a se desieră elu reincepea ascultarea sea.

Priveghierea ce de ordinariu o are staretulu asupr'a calogierilor incetase cu totulu asupr'a ursului nostru din dia in care s'au convinsu ca dintre toti fii lui duhovnicesci ursulu eră acelu ce achitā mai esactu și mai cu sântienia de îndatorirea lui.

Totulu mergea bine. Ursulu vitase vieti'a independenta a padurilor și se deprinsese cu vieti'a calugarăscă. Servitiile sele și blandeti'a sa facea din elu unu bunu servitoriu și unu membru utilu alu comunității încātu n'avea n'avea motivu a se plange de elu. Din contra calogierii lu tieneau bine și-i acordā tôte favorurile încātu in asta privintia potemu dice ca ursulu devenise ore cum copilulu desmierdatu alu monastirei.

Din nenorocire cele mai bune amicții se sfarsiescu prin certe.

Intro di, carase o multime de apa, încātu dupa cum sciā elu, aru fi fostu pré de ajunsu, și cu tôte acestea cad'a nu se umpluse. Acest'a lu facu sa banuiesca ca aru fi ce-va; ursulu este unulu din animalele cele mai banuitorie seu neincrediatorie.

Merge din nou la fantāna, aduce apa, tōrna cofele in cada și observa înaltimea apei seu câtu mai trebuie inca până a se umplea cad'a, că sa se pōta odihni. Dupa această observare elu incepe ierasi a carā uitandu-se in cada totu-dēun'a cându turnā cofele. Dupa trei seu patru tornaturi, ursulu incepū a stā pe gânduri vedindu ca ap'a nu sporesce. Atunci banueles lui devenisera mai puternice, și îi cadiora suspecti doi frati tineri cari erau detendo la spalatorie. Pliu de banuili, iese de acolo, inse in locu sa se duca la fantāna elu se pune dupa usia. Calogierii banuili credindu-lu dusa incepura a ride cu hohotu. La acestu risu ursulu intinde incetisioru botulu pre usia care eră ce-va deschisa, și vede cepulu scoscu și ap'a curgendu din cada. La vederea apei carea curgeā și facea că elu sa nu mai pōta umplea cad'a, ursulu mormai grozavu și apucandu o bucată de lemnu arunca cu o furia nebuna asupr'a superioriloru glumeti încātu i-arū fi ucisu pre locu dēca i-arū fi ajunsu.

Îndata mormaiturilo animalului furiosu umplura manastirea de spaima, toti fugeau in tōte părțile. Unii mai curagiosi cautā alu imblandi prin maguleli; inse seu de tēma ca lu voru pune la canonu, seu ca facea pre toti calugarii solidari de fars'a ce-i jucasera, ursulu opunea demonstrariloru pacifice o atitudine amenintatōrie și teribila.

In fine se retrage incetu spre padure, se suie pro unu dealu și se asiedia acolo hotaritu a face o rea primire acelu ce aru cutediā a se apropiā de densulu.

In cele din urma inse, ursulu incepū a se linisoi. Cătra sēra se arēta disposu a capitulā. Atinsu prin spiritulu de societate cu care se deprinsese, și de fōme se pogōra in monastire, se dedū prinsu, legatu și canonicu, de și cu nedreptulu.

Burs'a de Vien'a.

Din 6/18 Augustu 1874.

Metalicele 5%	71 30
Imprumutulu nationalu 5% (argintu)	74 50
Imprumutulu de statu din 1860	107 —
Actiuni de banca	975 —
Actiuni de creditu	239 50
London	109 55
Obligatiuni de desdaunare Unguresci	77 75
" " " Temisioreno	76 —
" " " Ardelenesci	75 —
" " " Croato-slavone	80 —
Argintu	103 60
Galbinu	— —
Napoleonu d'auru (poli)	8 79 1/2

Concursu.

La scōl'a comerciala publica romāna gr. or. din Brasiovu a devenita vacantu unu postu de profesor si anume:

Postulu de profesor pentru geografia si istoria comerciala si universala cu deosebita considerare la istoria Ungariei, pentru economia nationala ca studii principale si limb'a germana ca studiu secundariu.

Pentru ocuparea acestui postu se escrie concursu cu terminu până la 20 Augustu (1 Septembrie) a. c.

Concurentii sa binevoiesca a se adresā cātra subscris'a eforie scolara alatorāndu pre lānga petitiune si documentele: a) ca suntu de nationalitate romāna si de religiunea gr. or., b) ca au purtare politica si morala buna, c) ca suntu sannotosi si d) ca au cualificatiunea receruta. La cercetarea cualificatiunei se are in vedere Statutul organicu alu metropoliei romāne gr. or. din Ungaria si Transilvania si resp. Regulamentulu archidicesanu pentru esaminarea candidatiloru de profesura la scōlele secundarie romāne confesionale.

Salariulu anualu pentru acestu postu este de 800 fl. v. a. prospectu de inaintare si dreptu de pensionare.

Celu alesu va funcționē anulul primu de proba si apoi se va intari cā profesor definitivu, dēca va fi depusu esaminulu prescriu de lege.

Brasiovu 24 Iuliu st. v. 1874.

Efori'a scōleloru centrale romāne gr. orient.

(2—3)

La Nr. pp. 150—1874.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea invetiatorēscă din comun'a romāna gr. or. Agribiciu in protopresbiteratulu Clusiolui, se escrie concursu până in 10 Sept. 1874.

Emolumentele suntu: a) 120 fl. v. a. b) 24 mertie bucate de pāne c) 6 orgii de lemne, d) cuartiru liberu in cas'a scōlei.

Doritorii a ocupā această statiune invetiatorēscă, suntu pōtiti a-si adresā petitiunile loru instruate in sensulu §-lui 13 din Statutul org. cātra sinodulu parochiale, si ale substerne până la terminulu prefictu, cā in 14 sa se pōta tienē alegera.

Clusiu 1 Augustu 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

V. Rosiescu

(2—3)

prot. gr. or.

N. I. 139/1874.

Concursu.

In comun'a Sibielu — scaunulu Sabiilui — e a-se ocupā postulu de notariu comunale, cu care e impreunatu unu salariu anualu de 220 fl. v. a. cuartiru liberu, 4 orgii de lemne si alte accidentie in suma aprosimativa de 100 fl.

Concurentii au a-si presentā petitiunile sele la subscrisulu inspectoratu până in 15 Septembrie a. c., documentandu-si sciintiele teoretice si pracs'a de pāna acum, precum si ca sciū perfectu limb'a romāna.

Sabiia in 14 Augustu 1874 st. n.

Inspectoratulu cercuale alu Selistei.

(2—3)

Concursu.

Pentru ocuparea posturiloru invetiatoresci la scōlele din urmatōrele comune bisericesci, se escrie concursu până la 1 Septembrie c. v. a. c.

1. Breticu pentru clas'a a II 200 fl. v. a. cuartiru si lemne.

2. Breticu pentru clas'a I 150 fl. v. a. cuartiru si lemne.

3. Sit'a-Buzau 200 fl. v. a. cuartiru si lemne.

4. Intorsur'a-Bozaului cu venitulu cantorescu 200 fl. cuartiru si lemne.

5. Cernatulu infer. cu venitulu cantorescu 100 fl. v. a.

6. Paspentiu cu venitulu cantorescu 50 fl.

7. Zabala cu venitulu cantorescu 100 fl.

Doritorii de a ocupā unulu din aceste posturi invetiatoresci sa-si astērna suplicele loru instruite in sensulu Statutulu organicu până la terminulu de susu la subscrisulu.

Breticu in 1 Augustu 1874.

In contielegere cu comitatele parochiali.

Spiridonu Dimianu

(1—3) Adm. ppscu III scaune.

Concursu.

Devenindu vacanta statiunea de invetiatoriu la scōl'a confes. gr. orient. din Petri'a in protopopiatulu tractulu Hatiegu, se escrie prin acest'a concursu, cu terminulu până la 15 Septembrie a. c.

Emolumentele suntu: 300 fl. v. a. in bani, lemne focale si cortelu.

Doritorii de a ocupā această statiune sa binevoiesca a-si asterne petitiunile loru bine instruate — la subscrisulu până la terminulu susu insemnatu.

Hatiegu in 4 Augustu 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Ioanu Ratiu

(1—3)

protopopu.

Concursu.

Devenindu vacanta parochia Ceru Bacaintiei in protopresbiteratulu II-le alu Geoagiului se escrie concursu până la 31 Augustu a. c.

Emolumentele suntu:

1. Venitulu stolaru de pāna acum'a.

2. Polosirea cemiteriului de 2 cara de fenu.

3. Dela 70 familii cāte o ferdela cucurzu sfermitu.

4. Dela tōta famili'a cāte o di de lucru.

5. Casa de locuitu si cūhna sub unu acoperementu cu casa de scōla.

Doritorii de a ocupā parochia această, sa-si astērna suplicele loru la subscrisulu provedite cu documentele prescrie de statutulu organicu până la dia mai susu determinata.

Secaramba 4 Augustu 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu respectiv.

Sabinu Piso,

(1—3)

protopresb.

Concursu.

Pentru parochia vacanta gr. or. a Suplacului protopresbiterulu Ternavei de susu se escrie prin acest'a concursu până in 1 Septembrie a. c.

Emolumentele suntu:

1. Casa parochiale si supraedificatele necesarie.

2. 4 jugere pamentu parte aratoriu, parte fenatie.

3. Dela 100 familii cāte o felderu cucurzu sfermitu si o di de lucru, — in fine stol'a indatinata.

Doritorii de a ocupā această parochia au a-si substerne recursurile loru instruate in sensulu Statutulu org. până la terminulu indicatu la subscrisulu.

Alm'a in 25 Iuliu 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

I. Almasianu

(3—3)

Protopopu.

Concursu.

In urm'a inaltei ordinatiuni consistoriale din 18 Aprilie 1874. Nr. consist. 848/B. 397 se escrie concursu pentru noua parochia de clas'a a III-a din comun'a Siola in scaunulu Mediasului până in 1 Septembrie a. c.

Cu această parochia suntu impreunate urmatōrele Emolumente:

1. Stola usuata in tractu si in comuna.

2. Dela 37 familii cāte 2 dīle de lucru cu carulu seu cu plugulu.

3. Cuartiru liberu cu edificatele economice necesarie si o gradina de legumi si de pomni precum si folosirea cimite-riului cu iarba de cositu.

4. Lemne focali de ajunsu preste totu anul.

Doritorii de a ocupā prementionata parochia au sa-si inainteze petitiunile provedite cu documentele recerute de Statutul organicu scaunulu protopopescu gr. res. alu Mediasului in Siarosiu.

Siarosiu in 1 Augustu 1874.

Cu intielegerea comitetulu parochialu.

D. Chendi

(2—3)

Adm. prot.

Concursu.

Devenindu vacanta parochia gr. or. de a III-a clasa, din Ocolisiulu-micu, in protopresbiteratulu Hatiegului se deschide prin acest'a concursu până in 25 Augustu a. c.

Emolumentele suntu:

Trei jugere pamentu aratoriu, si patru jugere fenatiu — de a III-a clasa.

Dela 110 fumuri cāte o ferdela cucurzu nesfermatu (cu tuleulu) si cāte o diva de lucru, precum si stolele indatinate.

Doritorii de a concurge la această statiune au a-si asterne petitiunile loru instruate conformu prescrieloru din „Statutul organicu”, până la terminulu prefictu, subscrisului protopresbiteru in Hatiegu.

Hatiegu in 25 Iuliu 1874.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Ioanu Ratiu

(2—3)

protopres.

Concursu.

Pentru ocuparea postului primariu si secundariu invetiatorescu la scōl'a gr. or. din comun'a Denesiu, se deschide concursu până in 29 Augustu 1874.

Emolumentele suntu:

1. Pentru postulu primariu 200 fl. v. a. din cas'a alodiala liciditi la patrariu de ano decursivu, cuartiru liberu, lemne de ajunsu, gradina scōlei de legumi si cositu de 800□.

2. Pentru postulu secundaru 70 ferdela bucate, lemne de focu de ajunsu, unu locu de dōue cara de cucurzu de folositu in totu anul, o picioraria, atrei'a parte din venitu in ajunulu Craciunului.

Competentii au de a-si asterne rugările sele conformu Statutulu organicu la scaunulu protopopescu si a se presentā in tempulu susu deschisu celu pucinu odata la bisericu in locu.

Pentru invetiatoriulu primariu se cere sa sciē si limb'a germana.

Danesiu 14 Iuliu 1874.

Scaunulu protopopescu gr. or. alu Sighisioarei in contielegere cu comitetulu parochiale.

Ad. Nr. com. p. 6—1874.

Concursu.

La scōl'a capitala gr. or. din Saliste se escrie concursu pentru unu invetiatoriu sub urmatōrele conditioni:

a) Léfa annuala va fi 300 fl. v. a.

b) Concurintele sa fia de religi'a gr. or.

c) Sa dovedēscă, ca a pereursu 4 clase gim. si pedagogi'a.

d) Sa sciē bine cāntările bisericesci.

e) Aceia, carii voru atestā, ca posedu o praxa de invetiatoriu de celu putienu 4—5 ani cu succesu banu se voru admite la acestu postu si fāra considerare la p. c.

f) Terminulu concursului se defige până la 30 Augustu cal. vechiu.

Petentii sa-si indrepte petitiunile loru de a dreptulu la presidiulu comit. par. in Saliste.

Saliste in 6 Augustu 1874.

In intielegere cu parintele ppu Ioanu Hani'a cā Inspectoru tractualu de scōle. — Comitetulu parochialu gr. or.